

Versli
Lietuva

UTENOS APSKRITIES EKONOMIKOS STRUKTŪRA IR RAIDA

Regioninė ekonomikos
apžvalga

2020 m. birželis

I. Santrauka

Utenos apskrityje sukuriama viena mažiausių **BVP** dalis Lietuvoje. Tai rodo silpną apskrities ekonominį išsivystymą, nors svarbų vaidmenį turi pramonė ir didmeninė bei mažmeninė prekyba, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos, vis dėlto šie sektoriai nėra pakankamai našūs ir išvystyti. Mažos **materialinės investicijos** riboja galimybes diegti technologines naujoves, didinti našumą ir konkurencingumą. Vienos iš mažiausių tarp apskričių **tiesioginės užsienio investicijos** (TUI), rodo silpnai išplėtotus ilgalaikius tarptautinius ekonominius verslo ryšius ir eksporto augimo galimybes. Prie mažo Utenos apskrities BVP taip pat prisideda žemiausias Lietuvoje verslumo lygis bei tipinė **verslumo** struktūra, kur dominuoja labai mažos įmonės, dažniausiai veiklą vykdančios mažai našiose, su žinių ekonomika ir inovacijų plėtra menkai susijusiose ekonominėse veiklose. Tokia apskrities ekonomikos struktūra ir specializacija nėra palanki tolygiam ekonomikos vystymuisi ir modernizacijai.

Pramonė užima reikšmingą dalį Utenos apskrities ekonomikoje - 2017 m. šiame sektoriuje sukurta BVP dalis buvo reikšmingai didesnė nei bendrai Lietuvoje (atitinkamai 35,0% ir 22,1%). Vis dėlto šiame sektoriuje reikšmingą dalį užima elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo veikla, o didžiausias apskrities darbdavys – Ignalinos atominė elektrinė. Tokia apskrities specializacija ir silpnai išvystyta bei nepakankamai naši apdirbamoji gamyba, kurioje dominuoja tradicinės (žemos pridėtinės vertės) pramonės šakos, pvz., baldų, drabužių, maisto produktų gamyba, yra susijusi su mažo vidutinio **darbo užmokesčio** (DU) bei **darbo našumo** problema apskrityje, taip pat aukštu **nedarbo lygiu**. Vidutinis darbo našumas Utenos apskrityje 2018 m. buvo mažiausias Lietuvoje - 30,9% mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje. Visos ekonominės veiklos Utenos apskrityje buvo mažiau našios palyginti su šalies vidurkiu. 2019 m. vidutinis DU buvo vienas mažiausių Lietuvoje, o atotrūkis nuo šalies vidurkio siekė 18,1% ir buvo didžiausias per pastaruosius penkerius metus.

Lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė 2019 m. buvo viena mažiausių tarp apskričių, nors tiek šių prekių **eksporto** rinkos, tiek eksportuojamos prekės yra pakankamai gerai diversifikuotos. Vis dėlto rinkų diversifikacija yra mažesnė, lyginant bendrai su Lietuvos eksportu, o tai lemia Utenos apskrityje esančio verslo mažesnę atsparumą neigiamiems užsienio paklausos šokams, taip pat yra didesnė rizika, pasikeitus rinkos sąlygoms, susidurti su produkcijos realizavimo problemomis. Atsižvelgiant į tai, kad Utenos apskrities rinkų diversifikacija yra labiau išvystyta nei produktų (beveik pusę eksportuojamų lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės sudaro tik trys prekių grupės – baldai, plastikai ir jų dirbiniai bei drabužiai), svarbu vystyti ne tik eksporto geografiją, bet ir išvežamų produktų spektrą.

Šios apskrities ekonomika yra **silpnai orientuota į eksportą** – bendra prekių ir paslaugų eksporto vertės dalis pardavimuose, lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė 2019 m. ir jas eksportuojančių įmonių skaičius buvo vieni iš mažiausių tarp apskričių Lietuvoje. Maža eksportuojamų lietuviškų prekių vertė susijusi su svarbią dalį apskrityje užimančia, tačiau menkai išvystyta apdirbamąja gamyba, žemu našumu, mažomis TUI ir didelių įmonių skaičiaus stoka. Eksporto vertės struktūroje vyrauja prekių eksportas, o paslaugų eksporto dalis yra viena mažiausių tarp apskričių. Šie veiksniai riboja pačių įmonių bei visos apskrities ekonomikos konkurencingumą, tolygų augimą ir plėtrą.

II. MAKROEKONOMIKA

Bendrasis vidaus produktas.

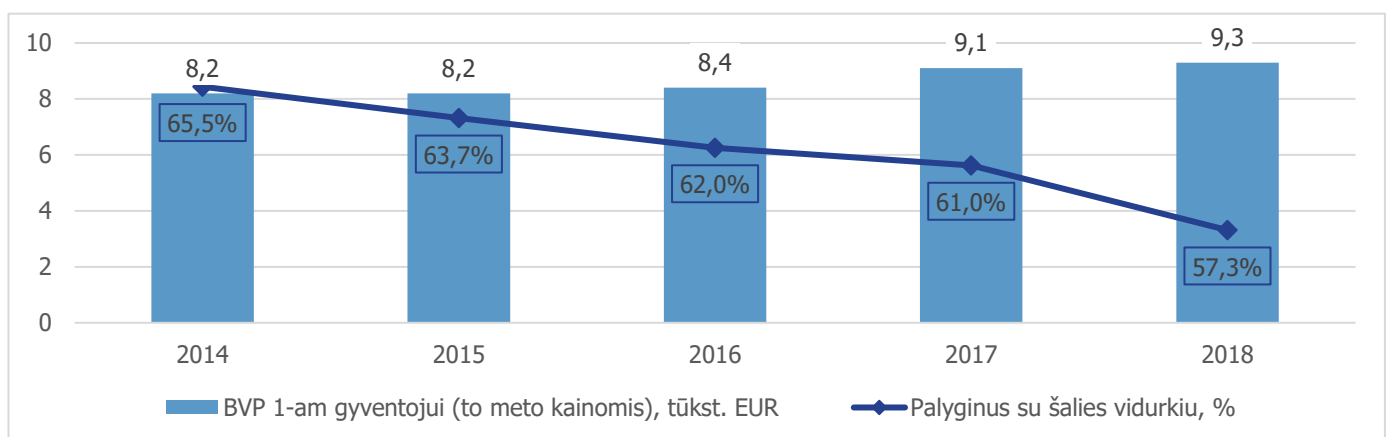
2018 m. Utenos apskrities bendrasis vidaus produktas (BVP) to meto kainomis siekė 1,2 mlrd. eurų ir buvo vienas iš mažiausių tarp Lietuvos apskričių (9-a vieta), lenkė tik Tauragės apskritį. Tai sudarė vos 2,6% viso šalies BVP. Ši dalis per analizuojamų pastarųjų penkerių metų laikotarpį tendencingai traukėsi – 2014 m. Utenos apskrityje sukurta Lietuvos BVP dalis sudarė 3,2%, o nuo 2018 m. – 2,6%. Lyginant Utenos apskrities BVP su pagal šį rodiklį arčiausiai aukščiau jos sąrašė esančia Marijampolės apskritimi – atotrūkis nuo pastarosios siekė 133,3 mln. eurų arba 10,1%.

2018 m. per metus Utenos apskrities BVP paaugo 8,1 mln. eurų arba 0,7% (tuo metu Lietuvoje – 7,1%) ir tai buvo mažiausias bei lėčiausias metinio augimo tempas tarp apskričių. Vidutiniu laikotarpiu (2014-2018 m.) BVP Utenos apskrityje augo vidutiniškai po 0,8% kasmet (Lietuvoje – 5,5%) ir taip pat buvo lėčiausias, lyginant su kitomis apskritimis.

Vertinant santykinius rodiklius, 2018 m. vienam apskrities gyventojui teko 9,3 tūkst. eurų BVP – vienas iš mažiausių (9-a vieta), lyginant su kitomis apskritimis. Atotrūkis nuo pagal šį rodiklį arčiausiai aukščiau sąrašė esančios Marijampolės apskrities siekė vos 0,1 tūkst. eurų arba 1,1%. Palyginti su šalies vidurkiu, 2018 m. Utenos apskrityje vienam gyventojui tenkanti BVP dalis siekė vos 57,3% ir ši dalis 2014-2018 m. tendencingai mažėja (1 pav.).

2018 m. per metus BVP vienam gyventojui Utenos apskrityje paaugo vos 2,2% - lėčiausiai tarp apskričių bei gerokai lėčiau nei vidutiniškai Lietuvoje (augo 8,7%). Vidutiniu laikotarpiu (2014-2018 m.) šio rodiklio reikšmės vidutinis metinis augimo tempas siekė vos 3,2% per metus (Lietuvoje – 6,7%) ir taip pat buvo lėčiausias Lietuvoje.

1 pav. Utenos apskrityje sukuriamas BVP vienam gyventojui

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VšĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, 2017 m. Utenos apskrityje daugiausiai bendrosios pridėtinės vertės sukurta pramonėje (35,0%), didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje (18,8%) ir viešajame sektoriuje (17,7%), o likusi dalis (28,5%) – kituose sektoriuose (žr. 3 lent. priede). Palyginus Utenos apskrities BVP struktūrą su visos šalies, matyti, kad šioje apskrityje gerokai didesnė nei Lietuvoje BVP dalis sukurama pramonėje (atitinkamai 35,0% Utenos apskrityje ir 22,1% Lietuvoje) ir atvirkščiai – gerokai mažesnė BVP dalis tenka didmeninei ir mažmeninei prekybai; transportui; apgyvendinimo ir

maitinimo paslaugų veikla (Utenos apskrityje - 18,0%, Lietuvoje - 31,6%). Kitų ekonominės veiklos rūšių indėlis į BVP Utenos apskrityje ir visoje šalyje skyrėsi mažiau – varijavo 0,5 – 4,3 procentinio punkto intervalo ribose.

Materialinės investicijos.

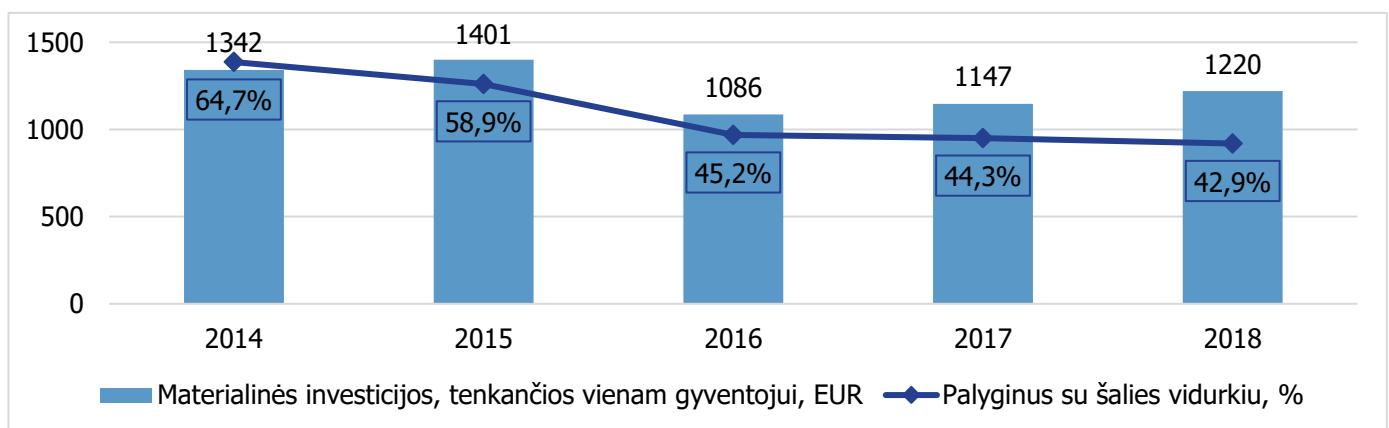
Materialinės investicijos (to meto kainomis) 2018 m. Utenos apskrityje sudarė 156,6 mln. eurų – vienos iš mažiausių tarp visų apskričių (9-a vieta). Pagal šį rodiklį nuo arčiausiai aukščiau sąrašė esančios Alytaus apskrities atotrūkis sudarė 8,5 mln. eurų arba vos 5,1%. Utenos apskrities materialinės investicijos 2018 m. sudarė vos 2,0% visų tais metais materialinių investicijų Lietuvoje (mažiau tik Tauragės apskrityje – 1,5%), ši dalis per 2014–2018 m. tendencingai mažėjo nuo 3,1% (2014 m.) ir buvo mažiausia per analizuojamą laikotarpį.

2018 m. per metus šios investicijos augo visose apskrityse, išskyrus Klaipėdos. Lyginant su praėjusiais metais, išlaidos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti, sukurti ir esamam materialiajam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti) Utenos apskrityje paaugo 5,8 mln. eurų (arba 3,8%) – vienas mažiausių ir lėčiausių augimų (8-a vieta), aplenkęs tik Alytaus ir Klaipėdos apskritis.

Vertinant vidutiniu laikotarpiu, nuo 2014 iki 2018 m. metinės materialinės investicijos Utenos apskrityje sumažėjo 33,0 mln. eurų arba vidutiniškai po 4,7% kasmet (Lietuvoje augo – 7,0%) – tai buvo vienas didžiausių ir sparčiausių metinių materialinių investicijų mažėjimu (9-a vieta), palyginti su kitomis apskritimis (labiau mažėjo tik Alytaus apskrityje).

Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui Utenos apskrityje, 2018 m. siekė 1220 eurų – vienos mažiausių Lietuvoje (9-a vieta tarp apskričių), aplenkdamas tik Alytaus apskritį. Pagal šį rodiklį nuo arčiausiai sąrašė esančios Tauragės apskrities 2018 m. atotrūkis siekė 51 eurą 1-am gyventojui arba vos 4,0%. Vertinant šalies mastu Utenos apskrityje šio rodiklio reikšmė sudarė tik 42,9% šių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui Lietuvoje, ir buvo mažiausia dalis per 2014-2018 m. laikotarpį.

2 pav. Materialinės investicijos 1-am gyventojui Utenos apskrityje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

2018 m. per metus šios investicijos 1-am gyventojui Utenos apskrityje paaugo 73 eurais arba 6,4% (Lietuvoje – 9,9%) – vienos mažiausiai ir lėčiausiai augusių (8-a vieta tarp apskričių, aplenkiant tik Alytaus ir Klaipėdos apskritis). Vertinant vidutiniu laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2018 m. susitraukė 122 eurais arba vidutiniškai po 2,4% kasmet (Lietuvoje - augo 8,2%) ir pagal šį rodiklį buvo 9-oje vietoje, lyginant su kitomis apskritimis. Statistiniai duomenys rodo, kad trumpuoju laikotarpiu

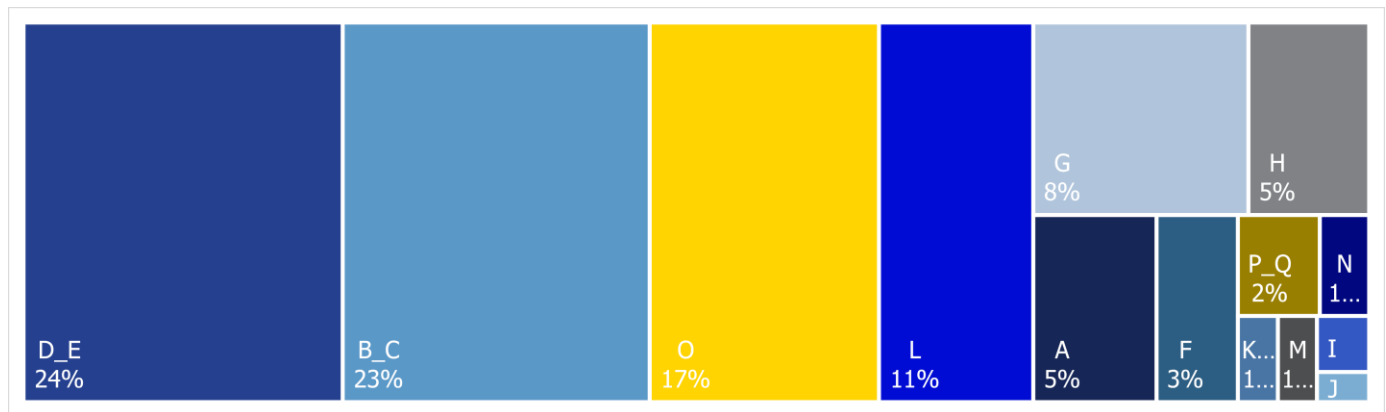
materialinės investicijos 1-am gyventojui Utenos apskrityje augo šiek tiek sparčiau nei bendrai materialinės investicijos (nominalia reikšme), o vidutiniu laikotarpiu – traukėsi lėčiau, ir tai susiję su mažėjančiu gyventojų skaičiumi apskrityje.

Savivaldybių lygmeniu 2018 m. daugiausiai materialinių investicijų buvo skirta Utenos r. sav. (36,5%) ir Visagino savivaldybei (24,5%), šiek tiek mažiau – Anykščių r. sav. (14,4%) ir Molėtų r. sav. (12,0%), o mažiausiai – Ignalinos r. ir Zarasų r. savivaldybėms (atitinkamai 6,9% ir 5,7%).

Pagal ekonomines veiklas Utenos apskrityje 2018 m. daugiausiai materialinių investicijų teko elektros, dujų, vandens ir atliekų tvarkymo veikloms (23,7%), kasybų ir karjerų eksploatavimą bei apdirbamąją gamybą (22,8%) ir viešajam valdymui, gynybai, privalomajam socialiniam draudimui (17,0%). Šioms trims ekonominės veiklos grupėms teko net 63,6% tų metų materialinių investicijų Utenos apskrityje. Atitinkamai 2018 m. mažiausia materialinių investicijų dalis buvo nukreipta į informacijos ir ryšių (0,3%), apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas (0,6%), profesinė, mokslinė ir techninė veiklą (0,7%), administracinę bei aptarnavimo veiklą (1,0%).

2018 m. per metus labiausiai materialinės investicijos išaugo kasyboms ir karjerų eksploatavimui bei apdirbamajai gamybai (9,4 mln. eurų arba 35,6%) ir viešajam valdymui, gynybai, privalomajam socialiniam draudimui (6,9 mln. eurų arba 34,6%). Svarbu paminėti, kad trečdaliui analizuojamų ekonominės veiklos rūšių skiriamų materialinių investicijų vertė 2018 m. per metus sumažėjo – labiausiai elektros, dujų, vandens ir atliekų tvarkymo veikloms (9,2 mln. eurų arba 19,9%), transportui ir saugojimui (3,8 mln. eurų arba 34,5%) bei informacijos ir ryšių veiklai (0,8 mln. eurų arba 64,2%).

3 pav. Materialinės investicijos pagal ekonominės veiklos rūšis Utenos apskrityje, 2018 m.

Pastaba: D_E – elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas; B_C – kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba; O – viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas; L – nekilnojamojo turto operacijos; G – didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; H – transportas ir saugojimas; A – ž. ū., miškininkystė ir žuvininkystė; F – statyba; P_Q – švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla; N – administracinė ir aptarnavimo veikla; M – profesinė, mokslinė ir techninė veikla; I – apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla; J – informacija ir ryšiai.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Utenos apskrities materialinių investicijų pasiskirstymą pagal ekonomines veiklas 2018 m. palyginus su šių investicijų bendru pasiskirstymu Lietuvoje, pažymėtina, kad kai kurioms veiklos rūšims Utenos apskrityje buvo skiriama santykinai didesnė dalis materialinių investicijų nei bendrai Lietuvoje, - didžiausi skirtumai matomi elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo veikloje (atitinkamai 23,7% Utenos apskrityje ir 8,5% - Lietuvoje), kasybos ir karjerų eksploatavime; apdirbamojoje gamyboje (atitinkamai 22,8% ir 15,2%). Atvirkščiai – Utenos apskrityje gerokai

mažesnė santykinė investicijų dalis buvo skiriama transporto ir saugojimo veiklai (atitinkamai 4,6% ir 16,4%), nekilnojamojo turto operacijų (atitinkamai 11,5% ir 20,2%) veikloms. Kitoms veiklos rūšims skiriama investicijų dalis skyrėsi mažiau – varijavo nuo 0,1 iki 5,5 procentinio punkto intervalo ribose.

Tiesioginės užsienio investicijos.

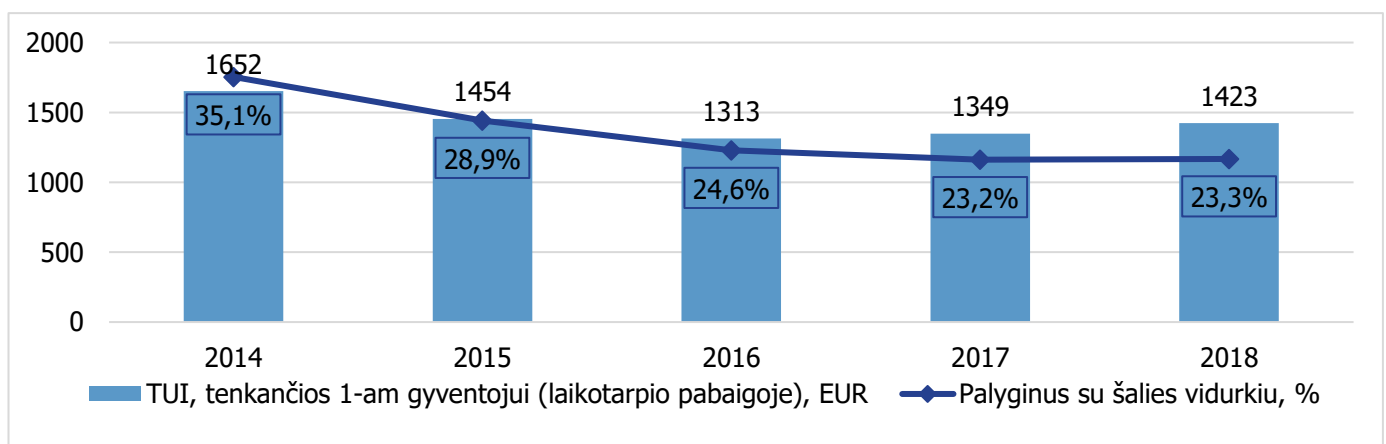
Pagal tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srautą Utenos apskritis buvo 7-oje vietoje pagal apskritis. Utenos regionui tenkančių TUI dalis 2018 m. sudarė apie 180,7 mln. eurų – tai 1,1% visų TUI Lietuvoje. Atotrūkis nuo arčiausiai aukščiau sąrašė pagal šį rodiklį esančios Šiaulių apskrities 2018 m. siekė 146,4 mln. eurų arba 1,8 karto.

2018 m. pabaigoje TUI Utenos apskrityje buvo 5,8 mln. eurų arba 3,3% didesnės nei praėjusiais metais tuo pačiu laikotarpiu, tačiau vertinant tiek absoliučiais skaičiais, tiek santykinė išraiška tai buvo vienas iš mažiausių ir lėčiausių augimų tarp apskričių (atitinkamai 8-a ir 9-a vieta). Vidutiniu laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2018 m. TUI Utenos apskrityje susitraukė 50,8 mln. eurų arba vidutiniškai po 6,0% kasmet ir tai buvo vienintelė apskritis, kurioje šios investicijos minėtu laikotarpiu mažėjo.

Vienam Utenos apskrities gyventojui 2018 m. pabaigoje tenkančios TUI siekė 1423 Eur – ir pagal šį rodiklį buvo 6-oje vietoje, lyginant su kitomis apskritimis, tačiau apie 4,3 karto mažiau nei vidutiniškai vienam gyventojui Lietuvoje. Šis atotrūkis tendencingai auga – 2014 m. pabaigoje šis atotrūkis siekė 2,9 karto, o 2018 m. pabaigoje – jau 4,3 karto. Palyginus Utenos apskritį 2018 m. pabaigoje su pagal šį rodiklį artimiausiai aukščiau sąrašė esančia Panevėžio apskritimi – atotrūkis siekė 1,3 karto (arba 28,4%).

Savivaldybių lygmeniu pagal TUI 2018 m. pabaigoje Utenos apskrityje labiausiai išsiskiria Utenos r. savivaldybė, kur vienam gyventojui teko vidutiniškai net nuo 10 iki 130 kartų didesnės investicijos nei kitų šios apskrities savivaldybių gyventojams. Pagal ekonomines veiklas Utenos apskrityje daugiausiai (net 86,6%) sukauptųjų TUI buvo nukreipta į apdirbamosios gamybos sektorių. Didžioji dalis (75,4%) visų TUI srautų atkeliavo iš Jungtinės Karalystės, gerokai mažesni srautai - iš Norvegijos (4,5%), Vokietijos (3,0%) ir Šveicarijos (3,0%).

4 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios 1-am gyventojui, Utenos apskrityje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Darbo rinka.

2019 m. pradžioje darbingo amžiaus gyventojų dalis Utenos apskrityje sudarė 59,6% - mažiausiai tarp visų apskričių. Atotrūkis nuo pagal šį rodiklį arčiausiai esančios Panevėžio apskrities siekė vos 0,4 procentinio punkto, o palyginti su didžiausią darbingo amžiaus gyventojų dalį turinčia Vilniaus apskritimi atotrūkis buvo didesnis – siekė 3,9 procentinio punkto. Taigi Utenos apskritis iš esmės mažai skyrėsi nuo daugelio kitų regionų.

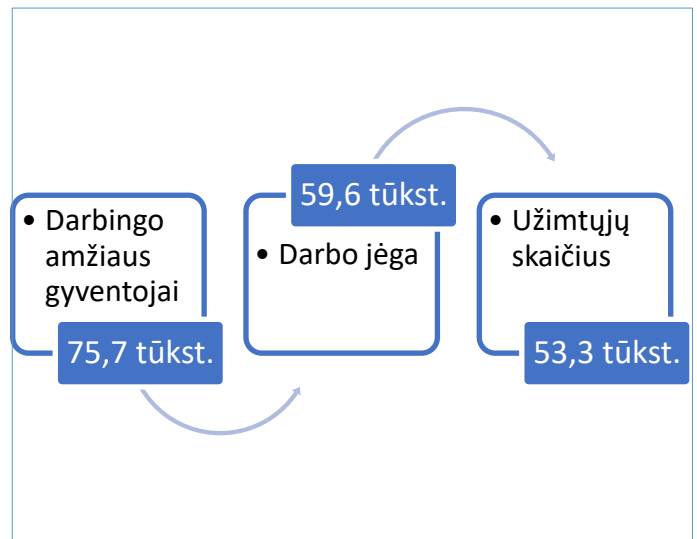
Iš viso Utenos apskrityje 2019 m. pradžioje buvo 75,7 tūkst. darbingo amžiaus asmenys, jų pasiskirstymas pagal lytį buvo gana tolygus - 51,8% jų buvo vyrai, o 48,2% - moterys. 2019 m. per metus darbingo amžiaus gyventojų šioje apskrityje sumažėjo 1,9 tūkst. (arba 2,6%), o per 2015-2019 m. – 9,3 tūkst. (vidutiniškai po 2,9% kasmet) – absoliučiais skaičiais tai buvo viena iš daugiausiai asmenų netekusių apskričių Lietuvoje, o santykiniais dydžiais – sparčiausiai.

Darbo jėga 2019 m. šioje apskrityje siekė 59,6 tūkst. asmenų ir buvo viena mažiausių (9-a vieta, aplenkiant tik Tauragės apskritį) tarp Lietuvos apskričių. Utenos apskritis buvo viena iš keturių Lietuvos apskričių, kur 2019 m. per metus čia darbo jėga susitraukė, o šioje apskrityje susitraukė 2,7 tūkst. asmenų – daugiausiai iš visų. Vidutiniu laikotarpiu (2015-2019 m.) darbo jėga Utenos apskrityje taip pat sumažėjo – 7,2 tūkst. asmenų arba vidutiniškai po 2,8% kasmet – tai buvo vienas iš didžiausių ir sparčiausių darbo jėgos susitraukimų per minėtą laikotarpį, nors neigiamos augimo tendencijos taip pat buvo būdingos dar 5 Lietuvos apskritims. 2019 m. darbo jėga šioje apskrityje tesudarė 4,1% nuo visos Lietuvos darbo jėgos tais metais ir buvo mažiausia per 2015-2019 m., kai ši dalis svyravo nuo 4,1% iki 4,5%.

2019 m. darbo jėgos aktyvumo lygis (15-64 m. amžiaus gyventojų) Utenos apskrityje siekė 74,1%, - vienas iš mažesnių tarp apskričių (8-a vieta) Lietuvoje. Per metus šis lygis Utenos apskrityje susitraukė 0,7 procentinio punkto ir buvo viena iš dviejų šalies apskričių, kur šis aktyvumo lygis sumažėjo (9-a vieta, aplenkiant tik Marijampolės apskritį), tuo metu Lietuvoje jis paaugo 0,7 procentinio punkto.

Užimtųjų skaičius šioje apskrityje 2019 m. siekė 53,3 tūkst. gyventojų - taip pat buvo vienas iš mažiausių tarp apskričių (9-a vieta, aplenkiant tik Tauragės apskritį). 2019 m. per metus jų skaičius susitraukė 1,3 tūkst. arba 2,4% - buvo vienas iš didžiausių ir sparčiausių (atitinkamai 8-a ir 9-a vieta) mažėjimų tarp apskričių. Kaip ir Utenos apskrityje, užimtųjų skaičius mažėjo dar trijose apskrityse, tuo metu bendrai Lietuvoje užimtųjų skaičius paaugo 0,3%. Vidutiniu laikotarpiu nuo 2015 m. iki 2019 m. Utenos apskrityje užimtųjų skaičius taip pat sumažėjo 4,1 tūkst. arba vidutiniškai po 1,8% kasmet – tai buvo vienas iš didžiausių ir sparčiausių mažėjimų (atitinkamai 9-a ir 8-a vieta) tarp apskričių. Užimtųjų skaičius vidutiniu laikotarpiu sumažėjo dar trijose apskrityse, tuo metu Lietuvoje jų skaičius augo vidutiniškai po 0,8% kasmet.

2019 m. daugiau nei pusė (61,4%) visų Utenos apskrities užimtųjų dirbo paslaugų srityje, ketvirtadalis (25,0%) – pramonėje, beveik kas dešimtas statybose (7,1%) ir žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės (6,6%) sektoriuose. Palyginti su kitomis apskritimis, matyti, kad

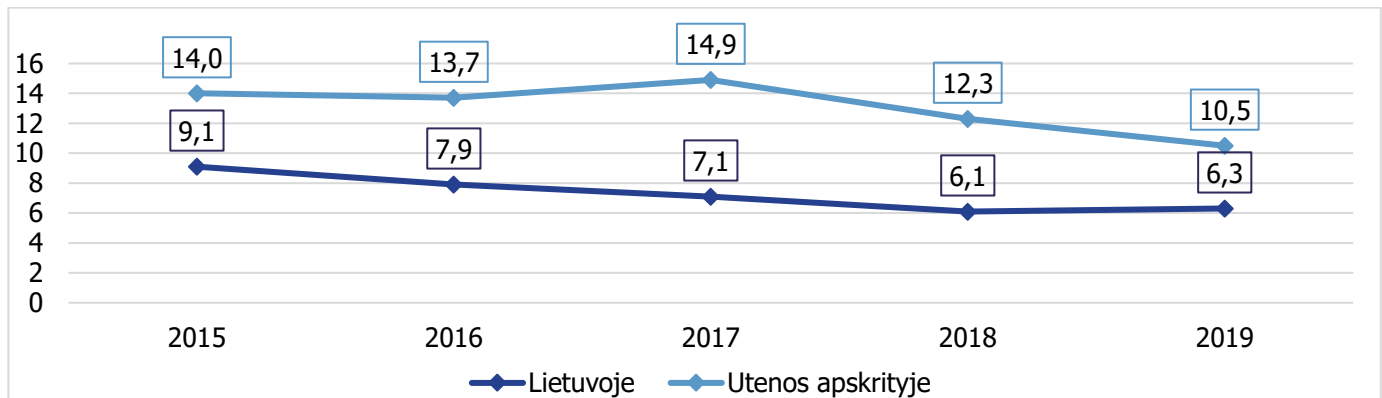
užimtųjų dalis pramonėje buvo viena iš didžiausių (2-a vieta, didesnė dalis buvo tik Panevėžio apskrityje), o didesnis atotrūkis nuo Lietuvos vidurkio matomas paslaugų srityje (Lietuvoje – 67,9%).

Regioninis 2018 m. užimtumo koeficientas rodo, kad pagal dirbančiųjų pasiskirstymą Utenos apskritis daugiausiai specializavosi miškininkystės ir žuvininkystės srityje (žr. 2 lent. priede). Be to, santykinai didesnė nei Lietuvoje specializacija buvo matoma elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo srityje. Tuo metu žymiai mažesnė dirbančiųjų dalis specializavosi informacijos ir ryšių, profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje bei nekilnojamojo turto operacijų sektoriuje.

2019 m. nedarbo lygis Utenos apskrityje net 4,2 procentinio punkto viršijo šalies vidurkį ir siekė 10,5%. Nors nedarbo lygis Utenos apskrityje mažėjo antrus metus iš eilės, tačiau 2019 m. tai buvo aukščiausias nedarbo lygis tarp apskričių. Vyrų vidutinis metinis registruotas nedarbas Utenos apskrityje 2019 m. siekė net 12,1% (didžiausias tarp visų apskričių), o moterų – 8,6% (vienas iš didžiausių tarp visų apskričių, 3-ia vieta). Tuo metu Lietuvoje registruotas vyrų ir moterų nedarbo lygis siekė atitinkamai tik 7,0% ir 5,5%.

2019 m. per metus nedarbo lygis šioje apskrityje sumažėjo 1,8 procentinio punkto ir tai buvo didžiausias nedarbo lygio mažėjimas tarp apskričių (tuo metu Lietuvoje nedarbo lygis paaugo 0,2 p. p.). Per pastaruosius penkerius metus (2015-2019 m.) nedarbo lygis tendencingai mažėjo ir svyravo nuo 10,5% iki 14,9%. Nedarbo lygio atotrūkis tarp Utenos apskrities ir vidurkio Lietuvoje 2019 m. buvo mažiausias per pastarųjų penkerių metų laikotarpį, kai svyravo 4,2-7,8% intervalo ribose.

5 pav. Nedarbo lygis (%) Utenos apskrityje ir Lietuvoje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VšĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Iš viso 2019 m. Utenos apskrityje registruota 6,3 tūkst. bedarbių (6-as didžiausias bedarbių skaičius tarp apskričių), iš jų 3,9 tūkst. (61,9%) – vyrų, 2,4 tūkst. (38,1%) – moterų. Tai mažiausias bedarbių skaičius šioje apskrityje per pastarųjų penkerių metų laikotarpį. 2019 m. per metus bedarbių skaičius susitraukė 1,3 tūkst. asmenų (arba 17,1%). Šis metinis registruotų bedarbių skaičiaus mažėjimas buvo didžiausias ir sparčiausias, palyginti su kitomis apskritimis (tuo metu Lietuvoje jų skaičius paaugo 2,2%). Vidutiniu laikotarpiu šio rodiklio reikšmė Utenos apskrityje tendencingai mažėjo – nuo 2015 m. iki 2019 m. susitraukė 3,1 tūkst. asmenų arba vidutiniškai po 9,5% kasmet (pagal šį rodiklį buvo atitinkamai 5-6 vietoje tarp apskričių).

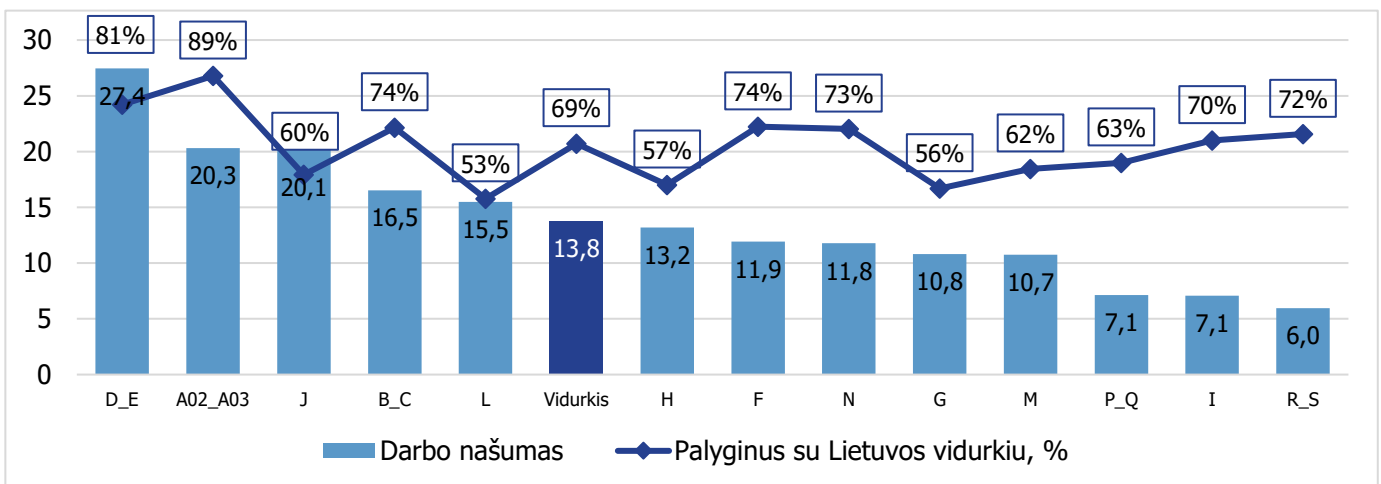
Darbo našumas.

2018 m. pridėtinė vertė, sukurta vieno dirbančiojo per metus, Utenos apskrityje siekė vos 13,8 tūkst. eurų – mažiausia tarp visų apskričių. Atotrūkis nuo arčiausiai pagal šį rodiklį esančios Alytaus apskrities siekė vos 0,6 tūkst. eurų arba 4,4%. Tuo metu atotrūkis nuo darbo našumo vidurkio Lietuvoje (19,9 tūkst. eurų) buvo gerokai didesnis ir siekė 6,2 tūkst. eurų (arba 30,9%), šis skirtumas per pastaruosius penkerius (2014-2018 m.) svyravo nuo 26% iki 33%.

2018 m. per metus darbo našumas Utenos apskrityje paaugo – vieno dirbančiojo per metus sukurta pridėtinė vertė buvo 1,4 tūkst. eurų (arba net 11,6%) didesnė nei prieš metus – ir tai buvo vienas iš didesnių augimų (5-a vieta) ir spartesnių augimų (2-a vieta, sparčiau augo tik Alytaus apskrityje) tarp apskričių. Tuo metu Lietuvoje metinis darbo našumo augimas siekė 8,2%. Vidutiniu laikotarpiu darbo našumas šioje apskrityje augo lėčiau - nuo 2014 m. iki 2018 m. paaugo 2,3 tūkst. eurų (9-a vieta) arba vidutiniškai po 4,7% kasmet (9-a vieta), tuo metu Lietuvoje – vidutiniškai po 6,6% kasmet. Mažiau ir lėčiau minėtu laikotarpiu darbo našumas augo tik Marijampolės apskrityje.

Našiausios ekonominės veiklos rūšys 2018 m. Utenos apskrityje buvo elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas, miškininkystė ir žuvininkystė bei informacija ir ryšiai (6 pav.). Darbo našumas šiose trijose veiklos srityse viršijo apskrities vidurkį 1,5-2,0 karto. Atitinkamai mažiausiai našios ekonominės veiklos - meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla, švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė veikla, kur darbo našumas siekė vos 6,0-7,1 tūkst. eurų pridėtinės vertės per metus, tenkančios vienam dirbančiajam (arba 1,9-2,3 karto mažiau nei vidutiniškai apskrityje).

6 pav. Pridėtinė vertė (tūkst. EUR), tenkanti 1-am dirbančiajam per metus, Utenos apskrityje, 2018 m.

Santrumpos: D_E - Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas; A02_03 - Miškininkystė ir žuvininkystė; J - Informacija ir ryšiai; B_C - Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba; L - Nekilnojamojo turto operacijos; H - Transportas ir saugojimas; F - Statyba; N - Administracinė ir aptarnavimo veikla; G - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; M - Profesinė, mokslinė ir techninė veikla; P_Q - Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla; I - Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla; R_S - Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

2018 m. vis dėlto visos ekonominės veiklos Utenos apskrityje buvo mažiau našios nei vidutiniškai Lietuvoje - mažiausias našumo atotrūkis matomas miškininkystėje ir žuvininkystėje (10,7% mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje), taip pat elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo

veikloje, kur atotrūkis siekė 19,3%. Atvirkščiai – didžiausi darbo našumo skirtumai matomi nekilnojamojo turto operacijų veikloje, kur našumas prilygsta vos pusei (52,6%) šios veiklos darbo našumo vidurkio Lietuvoje, bei didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veikloje, kur našumas siekė vos 55,6% vidutinio našumo Lietuvoje.

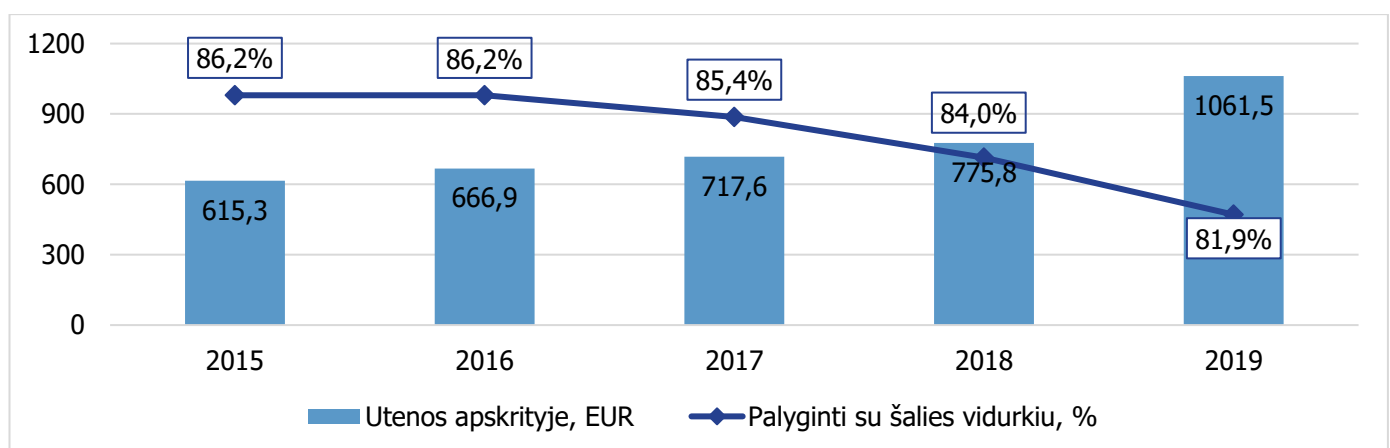
2018 m. per metus darbo našumas Utenos apskrityje daugiausiai augo nekilnojamojo turto operacijų veikloje (augo 9,7 tūkst. eurų 1-am dirbančiajam per metus, arba 2,7 karto), miškininkystėje ir žuvininkystėje (augo 7,2 tūkst. eurų 1-am dirbančiajam per metus, arba 54,4%) ir statybose (augo 2,0 tūkst. eurų 1-am dirbančiajam per metus, arba 20,3%). Neigiamas darbo našumo augimas buvo stebimas tik dviejose ekonominės veiklos srityje - administracinėje ir aptarnavimo veikloje (sumažėjo 0,7 tūkst. eurų 1-am dirbančiajam per metus, arba 5,6%) bei apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikloje (sumažėjo 0,1 tūkst. eurų 1-am dirbančiajam per metus, arba 0,8%).

Darbo užmokestis.

2019 m. Utenos apskrityje vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (DU) siekė 1061,5 eurus (bruto) – vienas iš mažiausių (8-a vieta), palyginti su kitomis apskritimis (7 pav.). Nuo artimiausios pagal šį rodiklį sąrašė aukščiau esančios Šiaulių apskrities DU atotrūkis sudarė vos 11,0 eurų arba 1,0%. Palyginti su DU vidurkiu Lietuvoje, šis atotrūkis per pastarųjų penkerių metų laikotarpį tendencingai augo nuo 13,8% (2015 m.) iki 18,1% (2019 m.) ir buvo didžiausias per minėtą laikotarpį.

Pašalinus nuo 2019 m. bruto DU indeksavimo dėl įsigaliojusių mokesčių pasikeitimo įtaką, 2019 m. per metus vidutinis mėnesinis DU (bruto) Utenos apskrityje paaugo 6,1% ir tai buvo vienas iš lėčiausių (9-a vieta) augimo tempų tarp visų apskričių, lėtesnis metinis augimo tempas buvo tik Telšių apskrityje (tuo metu vidutinis augimo tempas Lietuvoje - 8,8%). Vidutiniu laikotarpiu (2015-2019 m.) vidutinio DU augimas Utenos apskrityje taip pat buvo mažiausias ir lėčiausias – atitinkamai nuo 2015 m. iki 2019 m. paaugo 208,2 eurai per mėnesį (arba vidutiniškai po 7,6% kasmet). Per tą patį laikotarpį Lietuvoje vidutinis DU augo vidutiniškai po 8,9% kasmet.

7 pav. Vidutinis mėnesinis DU (bruto) Utenos apskrityje

Pastaba. Nuo 2019 m. sausio 1 d. pakeisti darbdavio ir darbuotojo mokamų valstybinio socialinio draudimo įmokų tarifai. Bruto darbo užmokestis indeksuotas 1,289 karto. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Pagal ekonomines veiklas 2018 m. duomenimis, Utenos apskrityje didžiausias mėnesinis DU (bruto) buvo dirbančiųjų profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje (974,4 eurai), viešojo valdymo, gynybos, privalomojo socialinio draudimo veikloje (936,8 eurai), kasyboje ir karjerų eksploatavime

(914,0 eurai) – jų vidutinis mėnesinis DU 1,2-1,3 karto viršijo vidutinį mėnesinį DU Utenos apskrityje. Tuo pačiu laikotarpiu mažiausias DU fiksuotas apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikloje (534,9 eurai), didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veikloje (601,7 eurai) ir kitoje aptarnavimo veikloje (607,7 eurai), kur vidutinis DU buvo 1,3-1,5 karto mažesnis nei vidutiniškai šioje apskrityje.

Palyginus 2018 m. vidutinį DU pagal ekonomines veiklas tarp Utenos apskrities ir vidurkio Lietuvoje – DU užmokestis šioje apskrityje visose veiklose¹ buvo mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje, didžiausi DU skirtumai matomi finansinėje ir draudimo veikloje (DU skiriasi 2,0 kartus), informacijos ir ryšių (skiriasi 1,9 karto), didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veikloje (Lietuvoje DU buvo 44,4% didesnis), o mažiausias DU skirtumas buvo sveikatos priežiūros ir socialinio darbo veikloje – Lietuvoje buvo vos 12,1% didesnis nei Utenos apskrityje.

2018 m. vidutinis mėnesinis DU (bruto) daugiau nei trečdalyje ekonominių veiklų buvo mažiausias arba beveik mažiausias (9-10 vieta) Lietuvoje. Tai 1) apdirbamoji gamyba; 2) didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 3) meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla; 4) statyba; 5) švietimas; 6) viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas; 7) žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė. Geresni Utenos apskrities įverčiai matomi tik profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje, kur pagal vidutinį DU 2018 m. buvo vienas iš geriausiai apmokamų Lietuvoje (4-oje vietoje), palyginti su kitomis apskritimis.

III. VERSLUMAS IR EKSPORTAS

Juridiniai asmenys.

2020 m. pradžioje Utenos apskrityje veikė 6.760 juridiniai asmenys (2,8% visų juridinių asmenų skaičiaus Lietuvoje) – viena mažiausiai (8-a vieta) juridinių asmenų turinti apskritis (1 lent.). Pagal šį rodiklį nuo artimiausios aukščiau sąrašė esančios Telšių apskrities atotrūkis siekė vos 50 juridinių vienetų (arba 0,7%). 2020 m. pradžioje per metus juridinių asmenų skaičius augo visose apskrityje, o Utenos apskrityje paaugo 222 vienetais arba 3,4% ir pagal augimo dydį buvo 6-oje vietoje, o pagal augimo tempą – vienas iš sparčiausių augimo tempų (3-ia vieta), nusileidęs tik didžiosioms Vilniaus ir Kauno apskritims. Vertinant juridinių asmenų skaičiaus dinamiką vidutiniu laikotarpiu, Utenos apskrityje nuo 2016 m. iki 2020 m. pradžios jų skaičius išaugo 196 vienetais arba vidutiniškai po 0,7% kasmet ir pagal šį rodiklį buvo sąrašo viduryje (6-a vieta), palyginti su kitomis apskritimis.

2019 m. per metus Utenos apskrityje buvo įregistruoti 336 nauji juridiniai vienetai (2,6% visų šalyje įregistruotų) – vienas iš mažesnių įregistruotų juridinių vienetų skaičių tarp apskričių (7-a vieta). Pagal šį rodiklį nuo arčiausiai aukščiau sąrašė esančios Alytaus apskrities skyrėsi 81 juridiniu vienetu (arba 19,4%). Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, 2019 m. per metus įregistruotų juridinių asmenų skaičius šioje apskrityje paaugo 29 vienetais ir pagal šį rodiklį Utenos apskritis buvo 6-oje vietoje, o augimo tempas buvo vienas iš sparčiausių – 9,4% (vidurkis Lietuvoje – 7,7%). Vidutiniu laikotarpiu matomos panašios tendencijos – nuo 2015 m. iki 2019 m. įregistruotų juridinių

¹ Išskyrus vandens tiekimą, nuotekų valymą, atliekų tvarkymą ir regeneravimą, kur dėl duomenų konfidencialumo palyginti negalime.

asmenų skaičius Utenos apskrityje paaugo 85 vienetais (6-a vieta) arba vidutiniškai po 7,6% kasmet ir taip pat buvo vienas iš sparčiausių augimo tempų (2-a vieta) tarp apskričių (Lietuvoje – po 5,7% kasmet).

2019 m. Utenos apskrityje išregistruotų juridinių asmenų skaičius buvo vienas iš mažesnių, palyginti su kitomis apskritimis (8-a vieta) ir siekė 135 vienetus. 2019 m. per metus jų skaičius susitraukė 26 vienetais (arba 16,1%) ir tai buvo viena iš geresnių tendencijų, nes net šešiose apskrityse vyravo priešingos tendencijos, t. y., metinis išregistruotų juridinių asmenų skaičius per metus augo. Vidutiniu laikotarpiu Utenos apskrityje nuo 2015 iki 2019 m. metinis išregistruotųjų skaičius taip pat sumažėjo - 32 juridiniais vienetais (arba vidutiniškai po 5,2% kasmet) - tai buvo viena iš septynių apskričių, kur išregistruotų vienetų skaičius sumažėjo ir pagal augimo tempus buvo 6-oje vietoje. Įregistruotų ir išregistruotų juridinių asmenų balansas Utenos apskrityje trečius metus iš eilės buvo teigiamas – naujai įregistruotų juridinių asmenų skaičius 2017-2019 m. augo sparčiau nei išregistruotų.

1 lentelė. Pagrindiniai verslumo rodikliai Utenos apskrityje, 2015-2020 m.

Rodikliai	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I. Juridiniai asmenys, vnt.						
Neišregistruotų juridinių asmenų skaičius metų pradžioje	6 455	6 564	6 284	6 349	6 538	6 760
Per metus įregistruotų juridinių asmenų skaičius	251	239	235	307	336	
Per metus išregistruotų juridinių asmenų skaičius	167	541	178	161	135	
Veikiančių įmonių skaičius metų pradžioje	1 908	1 978	2 083	2 083	2 104	2 135
Veikiančių MVĮ skaičius metų pradžioje	1 895	1 965	2 071	2 073	2 095	2 125
Per metus įregistruota MVĮ	181	195	193	265	282	
Per metus išregistruota MVĮ	163	543	137	114	101	
Darbuotojų skaičius veikiančiose įmonėse metų pradžioje	26 295	26 746	26 115	25 592	24 015	23 910
Darbuotojų skaičius veikiančiose MVĮ metų pradžioje	18 705	19 175	18 822	18 891	17 627	17 251
II. Fiziniai asmenys						
Savarankiškai dirbantys asmenys, tūkst.	6,5	7,0	6,7	6,2	6,0	
Asmenys, įsigiję verslo liudijimus, vnt.	4 238	4 451	4 253	4 068	4 267	
III. Verslumo lygio rodiklis						
Veikiančių MVĮ skaičius 1000 gyventojų	13,5	14,3	15,5	16,0	16,5	17,0

Šaltinis: Registrų centras, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ).

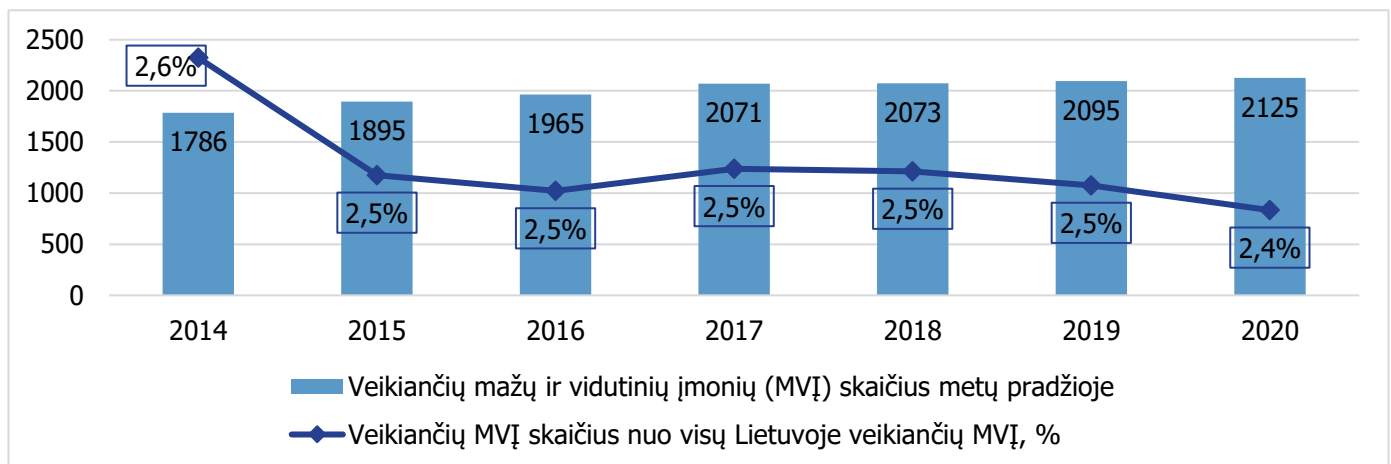
2020 m. pradžioje Utenos apskrityje beveik visos (99,5%) veikiančios įmonės buvo mažos ir vidutinės – jų skaičius siekė 2125 ir sudarė 2,4% visų Lietuvoje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ). Tai buvo viena iš mažiausiai MVĮ turinti apskritis (9-a vieta) Lietuvoje, nuo pagal šį rodiklį artimiausiai aukščiau sąrašė esančios Marijampolės apskrities atotrūkis siekė 305 MVĮ (arba 12,6%). 2020 m. pradžioje daugiau nei pusė (64,4%) šių įmonių Utenos apskrityje buvo labai mažos – turėjo 0-4 darbuotojus, dar beveik penktadalis (17,6%) – 5-9 darbuotojus, o 18,0% - 10 ir daugiau darbuotojų. Pagal šią struktūrą reikšmingo skirtumo nuo MVĮ pasiskirstymo pagal dydį Lietuvoje nebuvo.

2020 m. pradžioje per metus MVĮ skaičius Utenos apskrityje paaugo vos 30 įmonėmis arba 1,4% (tuo metu Lietuvoje - 2,6%), daugiausiai dėl paaugusio labai mažų (0-4 darbuotojai) įmonių

skaičiaus (8 pav.). Tai buvo vienas mažiausių ir lėčiausių augimų tarp apskričių (atitinkamai 6-a ir 8-a vieta). Vidutiniu laikotarpiu (2016-2020 m.) veikiančių MVĮ skaičiaus augimas metų pradžioje taip pat buvo vienas mažiausių ir lėčiausių (9-a ir 8-a vietos), palyginti su kitomis apskritimis – per penkerius metus MVĮ skaičius paaugo vos 160 arba vidutiniškai po 2,0% kasmet (Lietuvoje – 2,2%).

Įregistruotų ir išregistruotų MVĮ, kaip ir juridinių asmenų, balansas Utenos apskrityje trečius metus iš eilės buvo teigiamas – naujai įregistruotų MVĮ skaičius 2017-2019 m. augo sparčiau nei išregistruotų.

8 pav. Utenos apskrityje veikiančių MVĮ skaičius

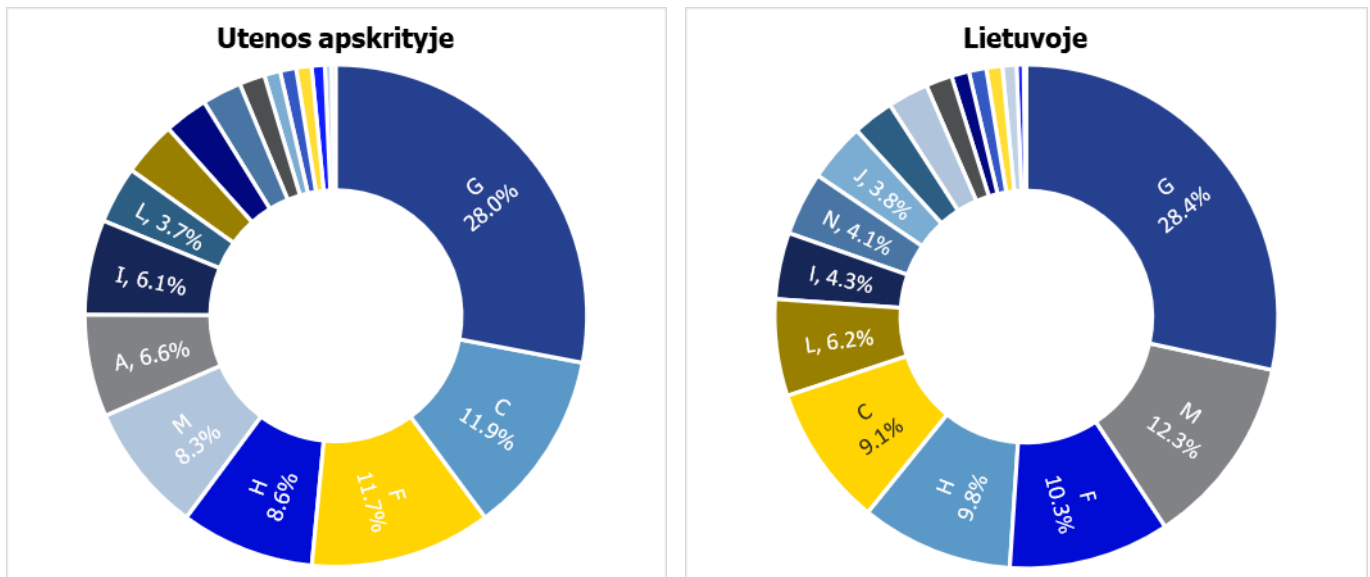
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VSĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

2020 m. pradžioje didžiausia dalis (28,0%) MVĮ Utenos apskrityje teko didmeninei ir mažmeninei prekybai, variklinių transporto priemonių ir motociklų remontui (9 pav.). Kitos didžiausios MVĮ grupės pagal ekonominės veiklos rūšis – apdirbamoji gamyba (11,9%) ir statyba (11,7%). Šias veiklas vykdančios įmonės sudarė daugiau nei pusę (51,5%) visų MVĮ Utenos apskrityje. Palyginti su Lietuvos MVĮ struktūra tuo pačiu laikotarpiu, matyti, kad Utenos apskrityje kai kurios ekonominės veiklos užima santykinai didesnę MVĮ struktūros dalį, ypač žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė (6,6% Utenos apskrityje ir 2,6% Lietuvoje). Kita vertus, profesinė, mokslinė ir techninė veikla Utenos apskrityje buvo mažiau išvystyta ir siekė vos 8,3% visų MVĮ, o Lietuvoje – 12,3%. Kitų MVĮ pasiskirstymas pagal ekonomines veiklas skyrėsi mažiau – varijavo 0-2,8 procentinio punkto ribose.

2020 m. pradžioje per metus Utenos apskrityje MVĮ skaičius paaugo beveik visose (apie 72,2%) nagrinėjamosiose ekonominės veiklos srityse, o daugiausiai - statybos sektoriuje (išaugo 8 įmonėmis arba 3,3%) bei profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje (išaugo 7 įmonėmis arba 4,1%). Kita vertus, per tą patį laikotarpį susitraukė MVĮ skaičius penkiose skirtingose ekonominės veiklos srityse, daugiausiai - didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veikloje (susitraukė 8-iomis įmonėmis arba 1,3%) bei sveikatos priežiūros ir socialinio darbo srityje (4-iomis įmonėmis arba 6,3%). Vertinant pokyčius vidutiniu laikotarpiu, matomos panašios tendencijos, nuo 2016 m. iki 2020 m. daugiausiai išaugo MVĮ skaičius profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje bei statybose – atitinkamai paaugo 56 MVĮ (arba 46,3%) ir 23 (arba 10,2%), o daugiausiai sumažėjo – taip pat jau minėtoje didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veikloje – sumažėjo

33 MVĮ (arba 5,3%), bei žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje – 20 MVĮ (arba 12,5%). Vidutinio laikotarpio tendencijos Utenos apskrityje iš dalies atitiko MVĮ dinamiką Lietuvos mastu, kur per tą patį laikotarpį labiausiai augo tų pačių dviejų ekonominės veiklos rūšių MVĮ skaičius (tik kita eiliškumo tvarka) – statybose (augo 23,4%) bei profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje (15,3%), o labiausiai MVĮ skaičius Lietuvoje per 2016-2020 m. laikotarpį taip pat sumažėjo didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veikloje (susitraukė 400 MVĮ arba 1,6%).

9 pav. MVĮ pagal ekonomines veiklas Utenos apskrityje ir Lietuvoje, 2020 m. pradžioje

Santrumpos: G - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; C - Apdirbamoji gamyba; F – Statyba; H - Transportas ir saugojimas; M - Profesinė, mokslinė ir techninė veikla; A - Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė; I - Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla; L - Nekilnojamojo turto operacijos; N - Administracinė ir aptarnavimo veikla; Q - Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas; J – Informacija ir ryšiai; S - Kita aptarnavimo veikla; D - Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas; E - Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas; R - Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla; P – Švietimas; B – Kasyba ir karjerų eksploatavimas; K - Finansinė ir draudimo veikla; O - Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiamai.

Verslumo lygis, vertinant pagal 1000 gyventojų tenkančių MVĮ skaičių, Utenos apskrityje nors tendencingai augo, tačiau 2020 m. pradžioje buvo žemiausias tarp apskričių (žr. 1 lent. priede). 2020 m. pradžioje 1000-iai Lietuvos gyventojų teko vidutiniškai 31,0 veikianti MVĮ, o Utenos apskrityje - tik 17,0 tokių įmonių. Atotrūkis nuo pagal šį rodiklį artimiausios aukščiau sąrašė esančios Marijampolės apskrities siekė 0,8 MVĮ, tenkančias 1000-iai gyventojų (arba 4,4%). Savivaldybių lygmeniu aukščiausias verslumo lygis 2020 m. pradžioje buvo šiose Utenos apskrities savivaldybėse – Molėtų, Utenos ir Anykščių rajonų savivaldybėse – atitinkamai 19,9 MVĮ, 18,8 MVĮ ir 17,5 MVĮ, tenkančios 1000-iai gyventojų. Kitose savivaldybėse verslumo lygis nesiekė Utenos apskrities vidurkio.

2020 m. pradžioje Utenos apskrityje buvo tik 10 didelių įmonių, jų skaičius per metus beveik nepakito (paaugo 1 įmone arba 11,1%), tačiau vidutiniu laikotarpiu matoma mažėjimo tendencija nuo 13 įmonių (2016 m.) iki 10 įmonių (2020 m.). 2019 m. duomenimis, pagal vidutinį metinį apdraustųjų skaičių didžiausių darbdavių penketuką sudarė pavojingų atliekų tvarkymo ir šalinimo, baldų gamybos, drabužių siuvimo, mėsos perdirbimo ir metalo gaminių gamybos įmonės (2 lent.).

2 lentelė. Utenos apskrities didžiausi darbdaviai, 2019 m.

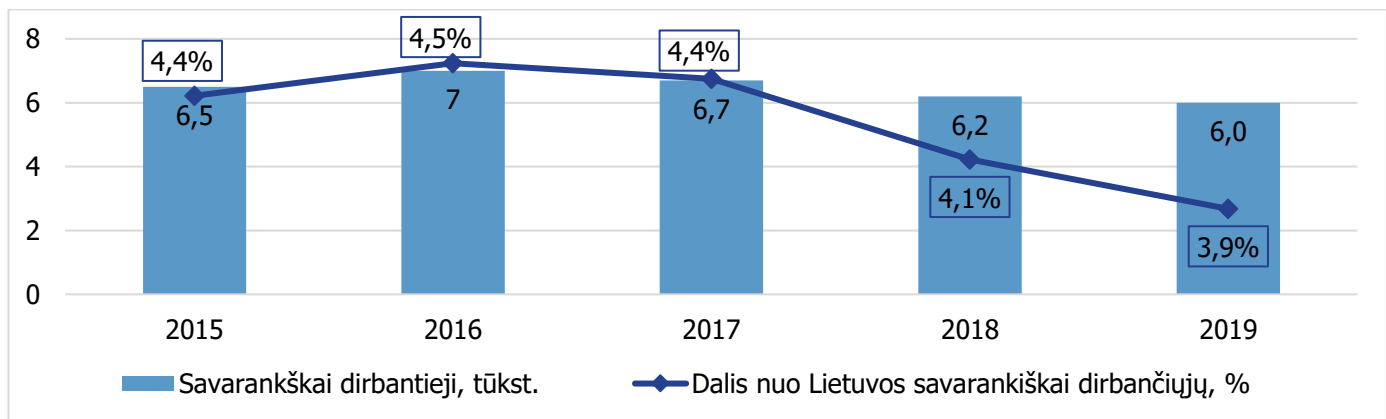
Įmonės pavadinimas	Įmonės veiklos sritis	Vidutinis metinis apdraustųjų skaičius
VĮ Ignalinos atominė elektrinė	Pavojingų atliekų tvarkymas ir šalinimas	1 847
UAB Visagino linija	Kitų baldų gamyba	790
AB Utenos trikotažas	Kitų viršutinių drabužių siuvimas	773
UAB Biovela-Utenos mėsa	Mėsos perdirbimas ir konservavimas	695
AB Umega group	Konstruktinių metalo gaminių gamyba	557

Šaltinis: Atvira SODRA duomenų bazė.

Fiziniai asmenys.

2019 m. Utenos apskrityje buvo 6,0 tūkst. savarankiškai dirbančių asmenų (3,9% visų savarankiškai dirbančiųjų Lietuvoje) ir pagal šį rodiklį buvo paskutinėje vietoje tarp apskričių. Atotrūkis nuo pagal šį rodiklį aukščiau sąrašė esančios Telšių apskrities sudarė vos 0,3 tūkst. asmenų (arba 4,8%).

10 pav. Savarankiškai dirbančiųjų skaičius Utenos apskrityje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

Utenos apskritis buvo viena iš penkių Lietuvos apskričių, kur savarankiškai dirbančiųjų skaičius 2019 m. per metus šiek tiek pamažėjo (0,2 tūkst. arba 3,2%) ir pagal šį metinį pokytį buvo 6-oje vietoje, palyginti su visomis apskritimis. Tuo metu bendrai Lietuvoje savarankiškai dirbančiųjų skaičius paaugo 2,3 tūkst. (arba 1,5%). Tokios pačios tendencijos matomos ir vidutiniu laikotarpiu – Utenos apskrityje nuo 2015 m. iki 2019 m. vidutinis metinis savarankiškai dirbančiųjų skaičius susitraukė 0,5 tūkst. asmenų (arba vidutiniškai po 2,0% kasmet), kai tuo metu Lietuvoje – atvirkščiai – jų skaičius paaugo 4,0 tūkst. (arba vidutiniškai po 0,7% kasmet). Palyginus vidutinio laikotarpio dinamiką su kitomis apskritimis, matyti, kad Utenos apskrityje savarankiškai dirbančiųjų skaičiaus mažėjimas buvo vienas iš neįžymesnių (3-4-a vieta), nes neigiamas augimas buvo būdingas beveik visoms apskritims, išskyrus Vilniaus ir Alytaus.

Apyvarta.

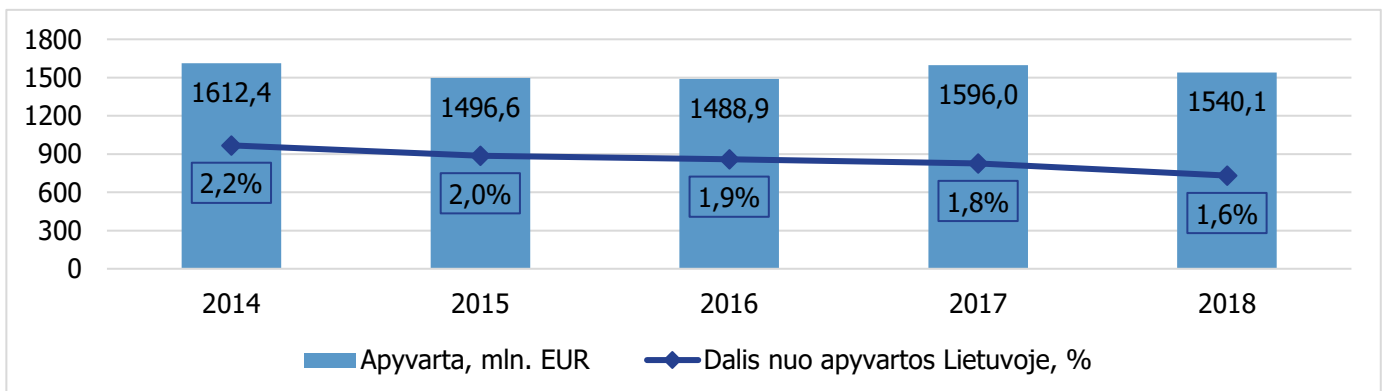
2018 m. Utenos apskrities visų juridinių vienetų (juridinių ir fizinių asmenų, vykdančių ekonominę veiklą), apyvarta (nefinansų įmonių) siekė 1,5 mlrd. eurų (1,6% visos Lietuvos įmonių apyvartos)

– viena mažiausių (9-a vieta) tarp visų apskričių. Nuo pagal šį rodiklį artimiausiai aukščiau sąrašė esančios Alytaus apskrities atotrūkis siekė net 656,4 mln. eurų (arba 29,9%).

2018 m. per metus apyvarta Utenos apskrityje susitraukė 55,9 mln. eurų (arba 3,5%) – tai buvo vienintelė Lietuvos apskritis, kurioje metinis apyvartos augimas buvo neigiamas. Kitose apskrityse apyvarta per minėtą laikotarpį paaugo 0,1-3,9 mlrd. eurų. Tuo metu bendra Lietuvos įmonių apyvarta 2018 m. per metus paaugo 9,0%. Vidutiniu laikotarpiu matoma tokia pati tendencija – nuo 2014 m. iki 2018 m. apyvarta Utenos apskrityje susitraukė 72,2 mln. eurų arba vidutiniškai po 1,1% kasmet ir buvo vienintelė apskritis, kurioje fiksuotas neigiamas augimas. Kitose apskrityse apyvarta per minėtą laikotarpį išaugo 0,3-9,7 mlrd. eurų. Tuo metu Lietuvoje bendra įmonių apyvarta augo vidutiniškai po 6,0% kasmet.

Pagal ekonominės veiklos rūšis 2018 m. didžiausią Utenos apskrities nefinansų įmonių apyvartos dalį sudarė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas (550,9 mln. eurų arba 35,8%) bei kasyba ir karjerų eksploatavimas, apdirbamoji gamyba (475,2 mln. eurų arba 30,9%). Šios dvi ekonominės veiklos sukūrė daugiau nei pusę (66,6%) visos apskrities nefinansų įmonių apyvartos. Palyginti su 2017 m. per metus labiausiai susitraukė būtent didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto sektoriaus apyvarta (susitraukė 106,1 mln. eurų arba 16,1%), o labiausiai paaugo – statybų veiklos apyvarta (išaugo 19,7 mln. eurų arba 20,2%). Panašios tendencijos matomos ir vidutiniu laikotarpiu, kur nuo 2014 m. iki 2018 m. labiausiai susitraukė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto sektoriaus apyvarta (susitraukė 84,0 mln. eurų arba vidutiniškai po 3,5% kasmet), o daugiausiai ir sparčiausiai tarp lyginamų ekonominės veiklos rūšių išaugo informacijos ir ryšių sektoriaus apyvarta (13,0 mln. eurų arba vidutiniškai po 22,1% kasmet).

11 pav. Juridinių vienetų (nefinansų įmonių) apyvarta Utenos apskrityje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Eksporto struktūra.

Pagal PVM deklaracijų duomenis 2019 m. bendra prekių (lietuviškos kilmės bei reeksporto) ir paslaugų eksporto vertė sudarė apie ketvirtadalį (28,7%) Utenos apskrities įmonių pardavimų vertės. Palyginti su kitomis apskritimis, kur bendras prekių ir paslaugų eksporto intensyvumas siekė iki 53,6%, tai buvo mažiausia eksporto vertės dalis įmonių apyvartoje. Nuo bendro prekių ir paslaugų eksporto intensyvumo lygio Lietuvoje Utenos apskrities atotrūkis siekė 8,7 procentinio

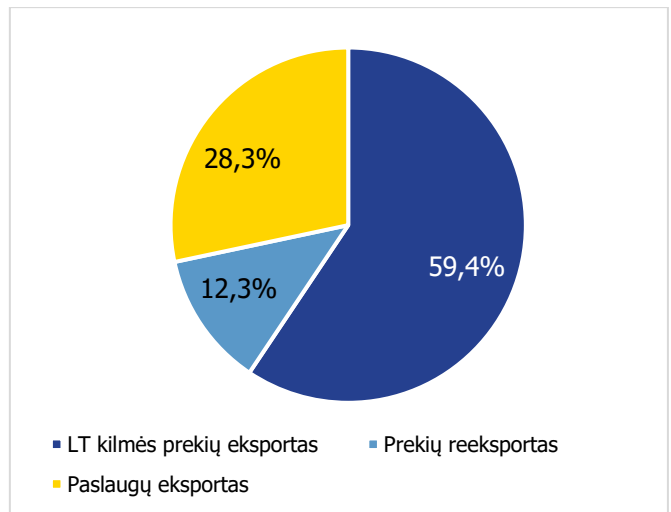
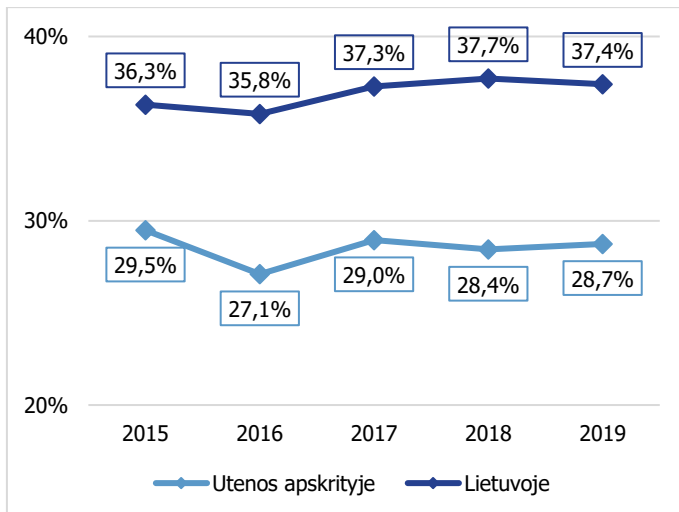

punkto (12 pav.). Vertinant vidutiniu laikotarpiu (2015-2019 m.), eksporto vertės dalis Utenos apskrities įmonių pajamų struktūroje mažai kito – svyravo 27,1-29,5% intervalo ribose.

Remiantis įmonių pateiktomis PVM deklaracijomis, 2019 m. apie tris ketvirtadalius Utenos apskrities įmonių eksporto vertės sudarė prekių eksportas (apie 71,7%), iš jų pagrindinė dalis (59,4%) teko lietuviškos kilmės prekių eksportui, o 12,3% - prekių reeksportui (13 pav.). Atitinkamai Lietuvoje tuo pačiu laikotarpiu prekių eksportas sudarė gerokai mažesnę visos eksporto vertės dalį (56,2%), iš jų taip pat mažesnė dalis (40,2%) teko lietuviškos kilmės prekių eksportui, o prekių reeksporto vertė sudarė santykinai didesnę (15,9%) Lietuvos eksporto vertės struktūros dalį. Palyginti su kitomis apskritimis pagal šį pasiskirstymą Utenos apskrityje buvo viena iš didžiausių bendro prekių eksporto ir lietuviškos kilmės prekių eksporto dalis eksporto struktūroje (3-ia vieta, nusileidusi tik Telšių ir Alytaus apskritims).

Pagal pateiktas PVM deklaracijas matyti, kad dar apie 28,3% Utenos apskrities įmonių eksporto vertės sukūrė paslaugų sektorius. Palyginti su kitomis apskritimis, tai viena iš mažesnių santykinų dalių (8-a vieta) eksporto struktūroje. Tuo metu bendrai Lietuvoje paslaugų eksportas sudarė apie 43,8% visos eksporto vertės, o pagal šį rodiklį 1-oje vietoje esančioje Klaipėdos apskrityje – net 58,5% visos eksporto vertės. Atsižvelgiant į tai, kad Utenos apskrities didžiausių darbdavių penketuką sudarė baldų gamybos, drabužių siuvimo, mėsos perdirbimo ir metalo gaminių gamybos įmonės, galima daryti prielaidą, kad šios apskrities paslaugų eksporto vertę galimai kuria užsakomosios gamybos paslaugų eksportas.

12 pav. Bendras (prekių ir paslaugų) eksporto intensyvumas Utenos apskrityje 2019 m. 13 pav. Utenos apskrities įmonių 2019 m. eksporto vertės struktūra.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Valstybinė mokesčių inspekcija ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

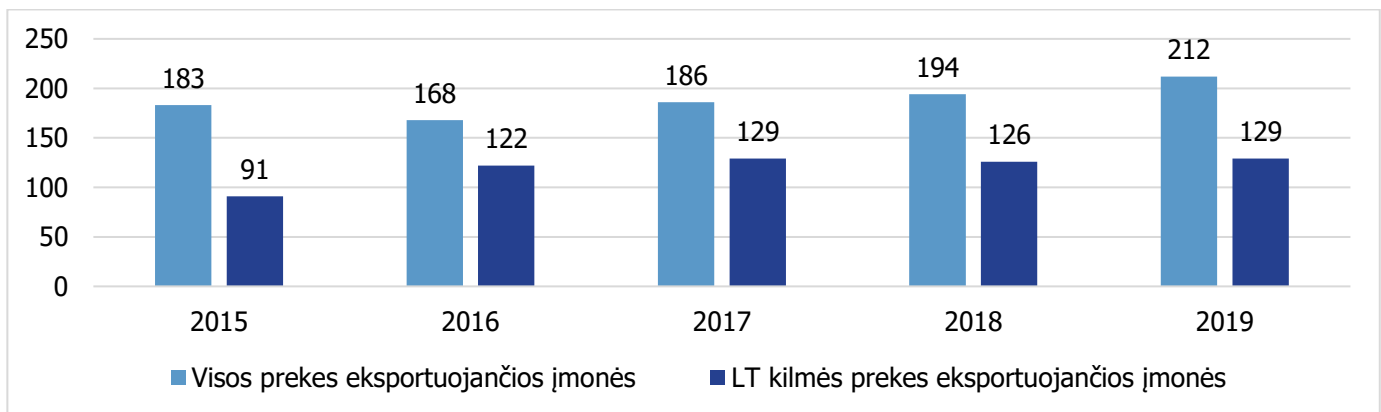
Prekių eksportas.

Utenos apskrityje prekes eksportuojančių įmonių skaičius augo trejus metus iš eilės ir 2019 m. siekė 212 ir tai sudarė 2,1% visų Lietuvos eksportuojančių įmonių, t. y., mažiausiai tarp apskričių (14 pav.). 2019 m. per metus bendras eksportuojančių įmonių skaičius augo visose apskrityse, o Utenos apskrityje jų skaičius paaugo tik 18 eksportuojančių įmonių (5-a vieta), tačiau net 9,3% - sparčiausiai tarp apskričių. Per pastaruosius penkerius metus (2015-2019 m.) eksportuojančių įmonių skaičiaus augimas Utenos apskrityje buvo mažiausias (paaugo 29 įmonėmis), o pagal vidutinį metinį augimo tempą, kuris siekė 3,7%, buvo 5-oje vietoje (vidurkis Lietuvoje – 3,8%).

2019 m. Utenos apskrityje daugiau nei pusė (129 įmonės arba 60,8%) visų eksportuojančių įmonių vykdė lietuviškos kilmės prekių eksportą. Pagal įmonių skaičių tai buvo viena iš mažiausiai lietuviškos kilmės prekes eksportuojančių įmonių turinti apskritis (8-a vieta), tačiau pagal santykinę dalį visoje prekes eksportuojančių įmonių struktūroje – viena iš didžiausių (4-a vieta), tuo metu bendrai Lietuvoje ši dalis siekė 48,9%).

Lietuviškos kilmės prekes eksportuojančių įmonių skaičius Utenos apskrityje sudarė vos 2,6% visų lietuviškos kilmės prekes eksportuojančių įmonių Lietuvoje. Per pastaruosius 2015-2019 m. ši dalis mažai kito – svyravo 2,3-2,6% intervalo ribose. 2019 m. per metus šių įmonių skaičius Utenos apskrityje paaugo vos 3 įmonėmis arba 2,4% ir tai buvo vienas iš didesnių ir spartesnių augimų tarp apskričių (atitinkamai 4-a ir 2-a vieta), nes per tą patį laikotarpį net šešiose apskrityse jų skaičius traukėsi. Vidutiniu laikotarpiu (2015-2019 m.) šių įmonių skaičiaus augimas Utenos apskrityje buvo vienas iš mažesnių (paaugo 38 įmonėmis, 7-a vieta), tačiau taip pat vienas iš sparčiausių – augo vidutiniškai po 9,1% kasmet (2-a vieta; tuo metu Lietuvoje – 6,7%).

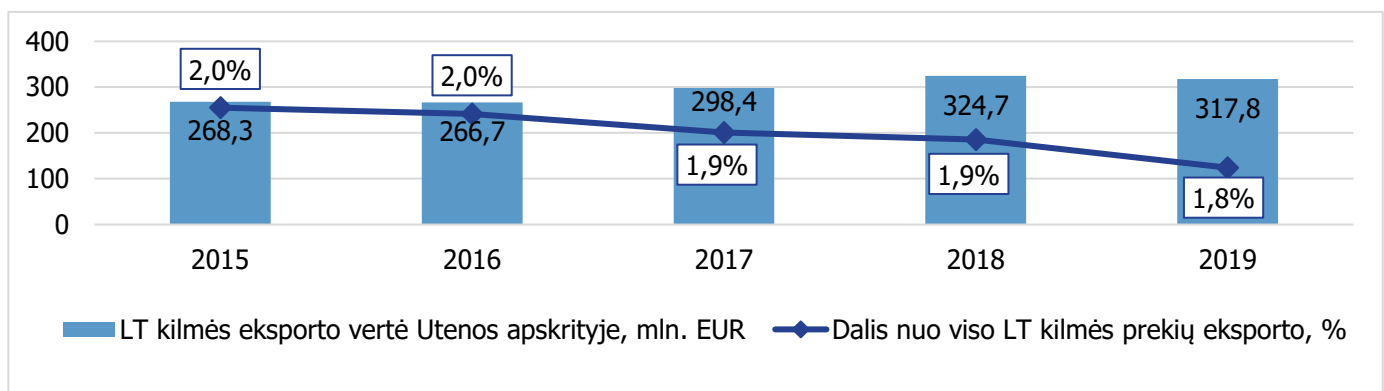
14 pav. Prekes eksportuojančių įmonių skaičius Utenos apskrityje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

Lietuviškos kilmės prekes eksportuojančios įmonės 2019 m. generavo beveik visą (apie 83%) Utenos apskrities prekių eksporto vertę, kuri siekė 317,8 mln. eurų (15 pav.). Tai sudarė vos 1,8% visos lietuviškų prekių eksporto vertės Lietuvoje – viena mažiausiai tarp apskričių (9-a vieta), kur mažiau eksportavo tik Tauragės apskritis. Nuo artimiausiai aukščiau sąrašė esančios pagal šį rodiklį Alytaus apskrities atotrūkis siekė 74,7 mln. eurų arba 19,0%.

15 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas iš Utenos apskrities

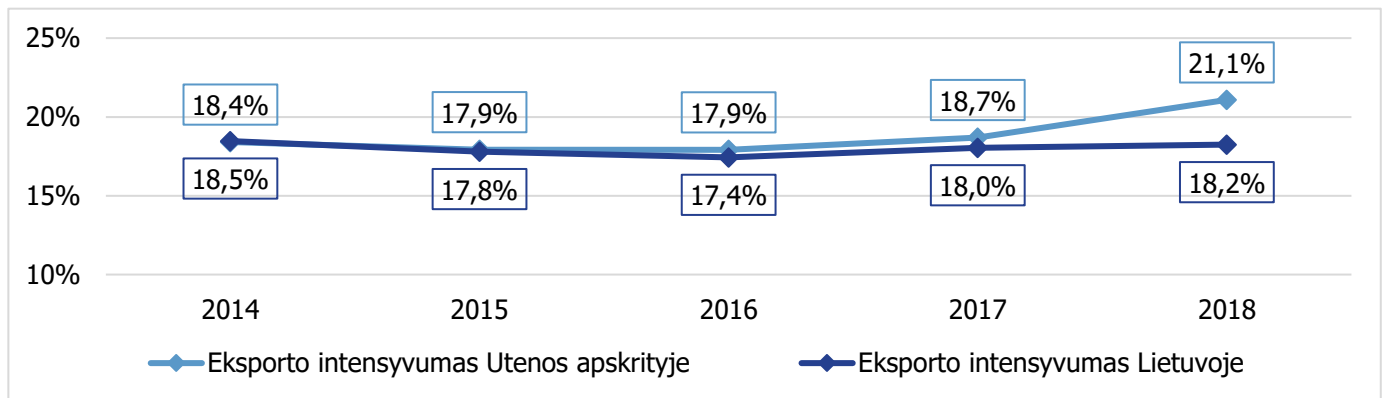

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekių eksporto iš Utenos apskrities vertė per visą analizuojamą laikotarpį (2015-2019 m.) tendencingai augo, tačiau 2019 m. per metus susitraukė 6,9 mln. eurų (arba 2,1%) ir pagal augimo dydį bei tempą buvo atitinkamai 7-oje ir 8-oje vietoje tarp apskričių. Lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė per minėtą laikotarpį taip pat mažėjo Telšių, Alytaus ir Klaipėdos apskrityse. Vidutiniu laikotarpiu matomos panašios tendencijos - nuo 2015 m. iki 2019 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės augimas Utenos apskrityje buvo vienas mažiausių ir lėčiausių tarp apskričių,- paaugo 49,5 mln. eurų (9-a vieta) arba vidutiniškai po 4,3% kasmet (8-a vieta). Tuo metu bendrai Lietuvoje lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė augo vidutiniškai po 7,1% kasmet.

2018 m. lietuviškos kilmės prekių eksportas sudarė penktadalį (21,1%) visos nefinansų įmonių apyvartos šioje apskrityje ir pagal šį rodiklį buvo 5-oje vietoje tarp apskričių (tuo metu vidurkis Lietuvoje – 18,2%). Atitinkamai kitų apskričių lietuviškos kilmės prekių eksporto dalis įmonių apyvartoje varijavo 8,4-58,5% intervalo ribose. Šių prekių eksporto intensyvumas Utenos apskrityje augo dvejus metus iš eilės ir 2018 m. per metus paaugo 2,4 procentinio punkto (Lietuvoje - 0,2 procentinio punkto) (16 pav.). Palyginti su kitomis apskritimis, tai buvo vienas iš sparčiausių eksporto intensyvumo augimų (2-a vieta), nusileidęs tik Klaipėdos apskrities lietuviškos kilmės prekių eksporto dalies augimui įmonių apyvartoje.

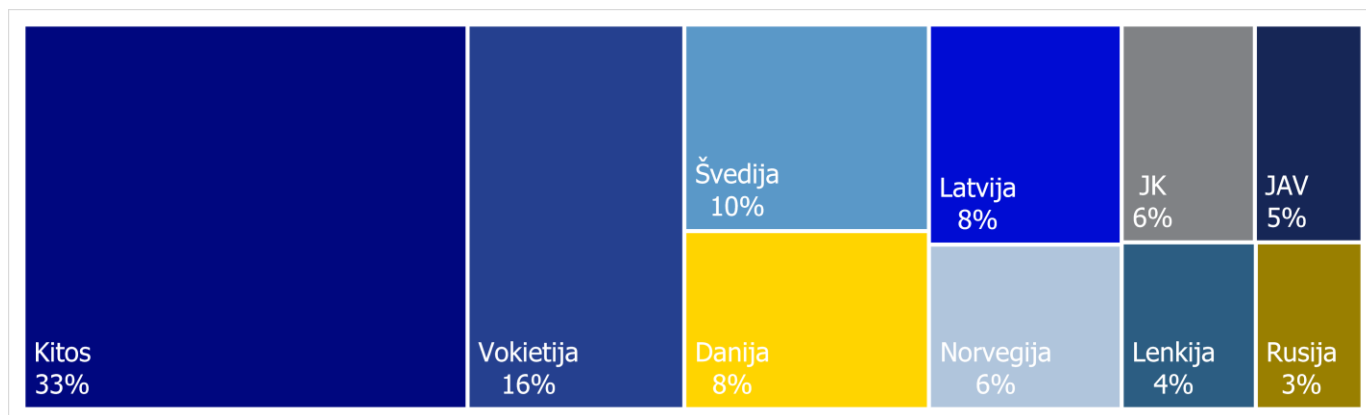
16 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto intensyvumas Utenos apskrityje

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Pagrindinės Utenos apskrities lietuviškos kilmės prekių eksporto rinkos 2019 m. buvo Vokietija (generavo 16,2% visos eksporto vertės), Švedija (9,8%) ir Danija (8,5%). Šios 3 rinkos generavo 34,4% Utenos apskrities lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės (17 pav.). Per metus sparčiausiai augusios eksporto rinkos buvo Vokietija (eksporto vertė augo 8,3 mln. eurų arba 19,3%), Rusija (augo 2,2 mln. eurų arba 25,3%) ir Italija (augo 2,2 mln. eurų arba 31,4%). Pagrindinė eksporto rinka Utenos apskrityje pagamintai produkcijai yra ES, kur parduodama 72,7%, NVS šalims – vos 5,2%, o kitoms šalims – 22,1% užsienio rinkoms skirtos produkcijos.

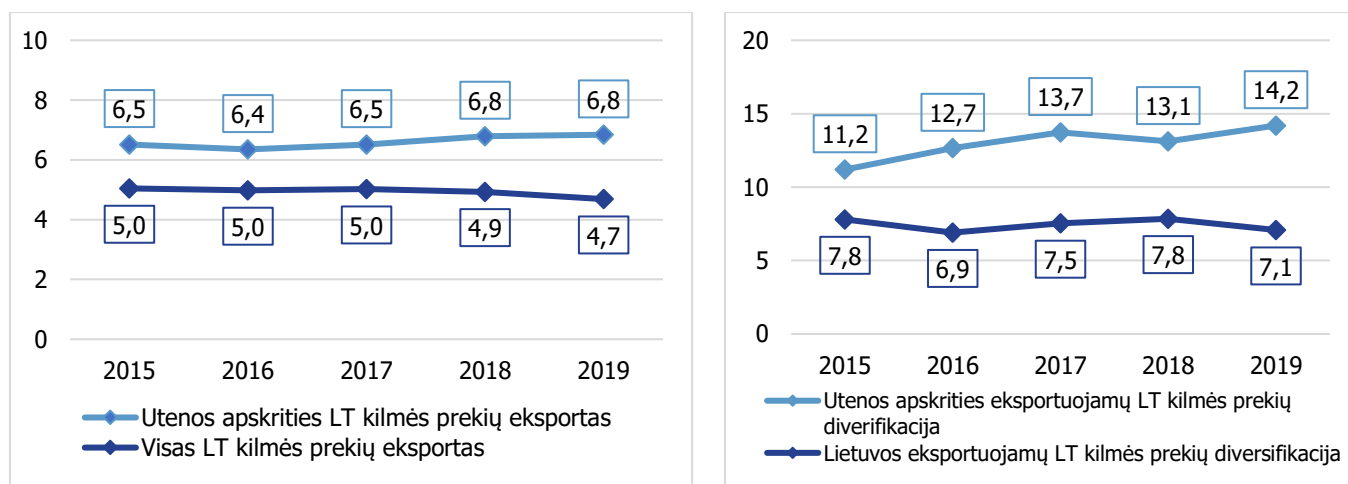
17 pav. Utenos apskrities pagrindinės lietuviškos kilmės prekių eksporto partnerės, 2019 m.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Utenos apskrities lietuviškos kilmės prekių eksporto rinkos yra pakankamai gerai diversifikuotos, tai parodo indekso Herfindahl-Hirschman indekso vertė² (18 pav.). Vis dėlto šios apskrities rinkos yra prasčiau diversifikuotos, lyginant su bendru lietuviškos kilmės prekių eksportu (mažesnė indekso vertė – geresnė diversifikacija). Žymiai didesnis atotrūkis matomas, vertinant prekių diversifikaciją, kur Utenos apskrities eksportuojamų lietuviškos kilmės prekių spektras yra žymiai siauresnis, t. y., mažiau diversifikuotas, lyginant su bendru visos šalies lietuviškos kilmės prekių eksportu (19 pav.).

18 pav. Utenos apskrities lietuviškos kilmės prekių eksporto rinkų diversifikacija. 19 pav. (dešinėje) Utenos apskrities eksportuojamų lietuviškos kilmės prekių diversifikacija

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

2019 m. didžiausią dalį Utenos apskrities lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės sudarė baldų (32,6% visos eksporto vertės), bei plastikų ir jų dirbinių (8,5%) eksportas. Šių dviejų prekių grupių eksportas generavo beveik pusę (41,2%) visos Utenos apskrities lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės. Taip pat gana reikšmingą eksporto vertės dalį sudarė, medienos ir jos dirbinių (6,9%) eksportas. 2019 m. per metus sparčiausiai augo baldų ir albumininių medžiagų eksporto vertė – atitinkamai 5,1 mln. eurų (arba 5,1%) ir 3,7 mln. eurų (arba 37,1%).

² Herfindahl-Hirschman indeksas plačiai naudojamas įvertinti rinkos diversifikaciją ir konkurencingumą, dažnai naudojamas prieš ar po įmonių įsigijimus ir susijungimų. Kuo rodiklio vertė arčiau 0, tuo didesnė eksporto diversifikacija. Diversifikacija laikoma gera, kai vertė <100. [Indekso metodologija.](#)

PRIEDAS

Šiame priede pateikti Statistikos departamento skelbiami statistiniai ir ekonominiai rodikliai.

1 lentelė. Veikiančių MVĮ tenkančios 1000 gyventojų pagal apskritis 2014-2020 m. pradžioje

Administracinė teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lietuvos Respublika	23,1	26,0	27,5	29,1	29,6	30,2	31,0
Alytaus apskritis	14,8	16,4	17,3	18,9	19,3	20,0	20,9
Kauno apskritis	23,4	26,0	27,3	29,0	29,8	30,7	31,4
Klaipėdos apskritis	24,7	26,9	28,0	29,4	30,1	30,5	31,2
Marijampolės apskritis	12,7	13,8	14,4	15,7	16,1	16,9	17,8
Panevėžio apskritis	16,7	18,2	19,1	20,9	21,4	21,9	22,7
Šiaulių apskritis	16,4	18,0	18,8	20,3	20,7	21,3	21,6
Tauragės apskritis	14,1	15,6	16,7	17,7	18,7	19,2	19,9
Telšių apskritis	16,7	18,2	18,8	20,9	21,4	22,2	22,8
Utenos apskritis	12,5	13,5	14,3	15,5	16,0	16,5	17,0
<i>Anykščių r. sav.</i>	<i>12,5</i>	<i>13,4</i>	<i>13,8</i>	<i>15,8</i>	<i>16,4</i>	<i>17,2</i>	<i>17,5</i>
<i>Ignalinos r. sav.</i>	<i>7,8</i>	<i>8,9</i>	<i>10,0</i>	<i>10,9</i>	<i>12,0</i>	<i>13,0</i>	<i>14,1</i>
<i>Molėtų r. sav.</i>	<i>13,6</i>	<i>14,7</i>	<i>16,4</i>	<i>17,1</i>	<i>18,3</i>	<i>18,9</i>	<i>19,9</i>
<i>Utenos r. sav.</i>	<i>14,5</i>	<i>15,7</i>	<i>16,8</i>	<i>18,0</i>	<i>18,3</i>	<i>18,8</i>	<i>18,8</i>
<i>Visagino sav.</i>	<i>13,9</i>	<i>14,8</i>	<i>14,8</i>	<i>15,4</i>	<i>15,6</i>	<i>15,5</i>	<i>15,5</i>
<i>Zarasų r. sav.</i>	<i>9,6</i>	<i>10,1</i>	<i>10,6</i>	<i>12,0</i>	<i>11,7</i>	<i>11,5</i>	<i>13,0</i>
Vilniaus apskritis	34,2	39,8	42,2	43,6	43,4	43,7	44,4

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

2 lentelė. Santykinis dirbančiųjų užimtumas: regioninio specializacijos koeficiento reikšmės Utenos apskrityje pagal ekonominės veiklos rūšis 2018 m.

Ekonominė veikla	Regioninis koeficientas
Miškininkystė ir žuvininkystė	2,8
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	2,0
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba	1,4
Statyba	1,1
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla	1,0
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	0,9
Apgyvadinimo ir maitinimo paslaugų veikla	0,9
Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla	0,8
Administracinė ir aptarnavimo veikla	0,8
Nekilnojamojo turto operacijos	0,7
Transportas ir saugojimas	0,6
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	0,6
Informacija ir ryšiai	0,4

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Pastaba: Regioninis koeficientas parodo, ar santykinis vidutinis samdomų darbuotojų skaičius tam tikroje ekonominėje veikloje regione yra didesnis negu vidutiniškai šalyje. Jeigu koeficientas viršija 1 – didesnis, jeigu ne – mažesnis. Šis koeficientas yra specializacijos indikatorius. Regioninis koeficientas (LQ) apskaičiuojamas pagal formulę:

$$LQ = \frac{E_{ij}}{\frac{E_j}{E_n}}$$

čia: E_{ij} – užimtumas i veikloje j regione; E_j – bendras užimtumas j regione; E_{in} – nacionalinis užimtumas i veikloje; E_n – bendras nacionalinis užimtumas.³

3 lentelė. Utenos apskrityje sukurtos bendrosios pridėtinės vertės struktūra 2017 m.

Ekonominė veikla	Lietuva	Utenos apskritis
Pramonė (iš jų – apdirbamoji gamyba)	22,1% (18,9%)	35,0% (21,4%)
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; transportas; apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	31,6%	18,8%
Viešasis valdymas ir gynyba; švietimas; žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	14,1%	17,7%
Nekilnojamojo turto operacijos	6,7%	9,0%
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	3,9%	6,2%
Statyba	6,7%	5,9%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla; administracinė ir aptarnavimo veikla	7,0%	2,7%
Informacija ir ryšiai	3,6%	2,3%
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	2,3%	1,8%
Finansinė ir draudimo veikla	2,0%	0,6%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

³ Šaltinis: Jucevičius, R. 2007. Lietuvos pramonės ir verslo klasterių žemėlapis, *Kauno technologijos universitetas*: https://ukmin.lrv.lt/uploads/ukmin/documents/files/Inovacijos/klasteriai/klasteriu_zemelapis.pdf.